

AGROLESNICKÉ SYSTÉMY: STROMY NA ORNÉ PŮDĚ SILVOPASTORÁLNÍ

Založení farmy	2009
Specializace	Rostlinná výroba (obilniny, řepka, brambory, cukrovka a krmné plodiny), sady, chov daňků, muflonů, ovčí, koz a skotu
Rozloha farmy	39 ha
Počet zaměstnanců	Farmář + rodina a sezónní brigádníci
Rok založení agrolesnických ploch	2012
Adresa	Jakartovice 96, 747 53, Opava

Farma Jiřího Michaliska má rozlohu 39 ha a je **zaměřena na rostlinnou i živočišnou produkci**. Jiří začal hospodařit v roce 2009 s chovem muflonů a daňků a postupně svoji farmu rozšiřoval jak rozlohou, tak přidáváním dalších typů hospodaření – rostlinná výroba, další druhy zvířat. S agrolesnictvím začal již při oborním chovu zvěře a dřeviny následně vysazoval i na pastviny hospodářských zvířat. Vcelku brzy Jiří zjistil, že jím **obhospodařovaná pole potřebují také ochranu, a proto začal vysazovat pásy dřevin** rozdělující pole a ponechávat meze přirozenému náletu.

Jiří je vášnivý myslivec a z toho důvodu se rozhodl založit zájmový chov dančí a muflonní zvěře na menší zatravněném území, na okraji lesa, kde **postupně začal dosazovat dřeviny, aby poskytl stín chované zvěři**. Jiří se zaregistroval jako hospodář a postupně začal rozšiřovat svoje pozemky a ze zájmové aktivity se stalo hlavní povolání. Zavedl rostlinnou výrobu pro produkci krmiv a také dokoupil další druhy hospodářských zvířat.

Jiří začal chovat již první zvířata (muflony a daňky) v agrolesnickém systému i když v té době, ještě nevěděl, že se to takto nazývá. Všiml si, že zvířata vyhledávají úkryt pod vzrostlou zelení a proto se **rozhodl v zájmu welfare vysadit další dřeviny po obvodu i uvnitř pastvin**. Tuto svoji aktivitu následně rozšířil i **na ornou půdu kde buď dosazoval dřeviny do liniových společenstev a nebo ponechával meze přirozenému náletu**.

Jiří by rád zavedením agrolesnických systémů **dosáhl vyšší produktivity díky diversifikaci produkce**, dále od agrolesnictví očekává **zlepšení kvality svých produktů, ochranu před klimatickými vlivy a zvýšení množství organické hmoty v půdě díky opadu listů**. Také očekává, že bude moci **prodávat dřevo a plody ze stínících stromů**. Pro Jiřího je velmi důležitá stabilizace krajiny, kterou agrolesnické systémy zajišťují, protože v této krajině žije a rád by ji předal svým potomkům.

- Postupným dosazováním stromů na pastvinách došlo na Jiřího farmě k **lepšímu zapojení travních porostů, rozmělnění intenzity pobytu zvířat**, která se mohla schovat pod více stromů, takže nedochází k udusávání půdy pouze na jednom místě a toto vedlo i ke snížení vodní eroze na svažitých lokalitách.
- Jiří si také všiml, že **na zastíněné orné půdě nedocházelo ve vrcholné denní expozici ke shazování odnoží obilovin ani k vadnutí listů krmné řepy a následně zde byly i lepší výnosy**.
- Jiří také zaznamenal **vyšší sklizeň a olejnatost u řepky pěstované v agrolesnickém systému při sklizni v roce 2019**.

Jiří měl vždy kladný vztah ke krajině a již od mládí byl zapáleným myslivcem. Když se rozhodl začít s chovem Jelenovitých, tak chtěl co nejvíce tento chov zatraktivnit a **hospodařit v souladu s welfare**. **Stromy na pastvinách poskytly zvěři stín a sloužily také jako okusová dřevina**. Tento způsob hospodaření se Jiřímu zamlouval a tak, když se rozhodl svoji farmu rozšířit o chov hospodářských zvířat a rostlinnou produkci, chtěl ve výsadbách dřevin pokračovat. Poprvé se dočetl o tom, že hospodaří agrolesnickým způsobem na Facebookových stránkách **Českého spolku pro agrolesnictví**, kde také sbíral informace a dozvěděl se o prvním semináři o agrolesnictvím. Dotace na agrolesnické hospodaření nedostal, naopak část jeho pozemků byla vyňata ze zemědělských půd v LPIS (veřejný registr zemědělských půdy) a tím přišel o část dotací na zemědělské hospodaření.

Jiří má minimální zemědělské vzdělání a také absolvoval seminář Potenciál a perspektivy udržitelného pěstování dřevin na zemědělské půdě a v roce 2019 se účastnil konference o Agrolesnictví.

ZPŮSOB ZALOŽENÍ AGROLESNICKÝCH POROSTŮ

Na okrajích obhospodařovaných polí byla **založena liniová výsadba olše, javoru klenu, ořešáku královského a borovice černé s rozstupem 1-2 m**. Na návětrných místech byly vysazeny jehličnany ve víceřadých výsadbách a to ve sponu 80x80 cm, které byly následně prořezávány.

Další typ výsadby byl proveden na svažitých plochách s kamennými snosy a na okrajích potoků, kde byly **vysazovány jabloně a švestky v širokých sponech**. Tyto dřeviny byly přesazeny z náletů v blízké okolí a nebo vypěstovány přímo na farmě. Jiřímu se osvědčilo **rozložit na okraji pole na zoranou půdu zbytky výlisků po moštování jablek a zapravit je kultivátorem**. Semena dobře vyklíčila a již po dvou letech přesazoval rostliny na meze a jiná místa, která potřeboval osadit.

HROZBY/ VÝZVY/ DOPORUČENÍ

- Největším problémem je v současné době **nastavení české dotační politiky a celkově zemědělské legislativy**, která agrolesnické systémy nepodporuje.
- Dalším velkým problémem je zvěř. **Vysazené dřeviny se musí chránit**. Osvědčila se mu kombinace pletiva a kůlů, které pletivo drží a zabrání nadzvedávání divokými prasaty.
- Jiří **zatím nedokáže zhodnotit ekonomický přínos ovocných dřevin**, protože jabloně a další ovocné stromy, které zasadil, ještě neplodí.

Jiří rozšiřoval svoji farmu postupně a od chovu zvěře (daňci, mufloni) se dopracoval až ke **komplexnímu hospodaření kombinujícímu rostlinnou i živočišnou výrobu**. Po celou dobu se navíc snaží do svého hospodaření **začleňovat agrolesnické systémy a jeho hlavní motivací je ochrana půdy a vytvoření pestré krajiny**, kterou by rád předal dalším generacím. Na příkladu jeho farmy jde vidět, že agrolesnické systémy lze **zavádět postupně a dosadby realizovat dle schopností a zkušeností každého farmáře**. Postupným zaváděním agrolesnictví na svých polích a pastvinách má možnost postupovat **cestou pokus/omyl** a za svých chyb se poučit v následujících letech.

PLÁNY DO BUDOUCNA

Jiří chce v budoucnu rozšířit plochy obhospodařované v agrolesnickém systému. Chystá se zavést alley cropping na části oraných polí, kde chce vysadit liniovou výsadbu stromů po vrstevnici s takovými rozestupy mezi řadami, které mu umožní pojezd zemědělskou technikou.

RADA NA ZÁVĚR

Jiří si myslí, že agrolesnictví má smysl protože kromě výnosů ze zemědělské produkce přináší příjem také z produkce dřeva a ovoce a také má mnoho ekologických přínosů.

Na závěr Jiří dodává:

„Pořád se učím a objevuji nové věci“

KLÍČOVÁ SLOVA

Sady, daňci, mufloni, ovce, kozy, masný skot, rostlinná výroba, liniová výsadba, síje dřevin, welfare

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

